

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๓๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ผู้สอน

ครูแรมเดือน บุญชู

เรื่อง

การวิจารณ์ความสมเหตุสมผล
และประเมินความถูกต้อง
ของเรื่องที่อ่าน

การวิจารณ์ความสมเหตุสมผล
และประเมินความถูกต้อง
ของเรื่องที่อ่าน

“ครีมออร่าหน้าใส ใช้แล้วหน้าขาว
ขึ้นใน ๗ วัน”

“ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารทานวันละ ๑ เม็ด
หุ่นเพรียวจนคุณต้องแปลกใจ”

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. วิเคราะห์รายละเอียดเรื่องตามความสมเหตุสมผล และการลำดับความ
๒. วิจารณ์ความเป็นไปได้ของเรื่อง

การวิเคราะห์

ต่างกันอย่างไร

การวิจารณ์

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมเบื้องต้น

การวิเคราะห์ หมายถึง การพิจารณาองค์ประกอบ
ทุกส่วน โดยวิธีแยกแยะรายละเอียดต่าง ๆ ตั้งแต่
ถ้อยคำสำนวน การใช้คำ ใช้ประโยค ตลอดจนเนื้อเรื่อง
และแนวคิด ทุกอย่างที่ปรากฏอยู่ในข้อเขียน นั้น

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมเบื้องต้น

การวิจารณ์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้สองความหมาย คือ

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมเบื้องต้น

ความหมายที่ ๑

เป็นการให้คำตัดสินสิ่งที่เป็นศิลปกรรมหรือ
วรรณกรรม โดยผู้มีความรู้เชื่อถือได้ว่ามีความงาม
ความไพเราะเพียงใดหรือมีข้อขาดตกบกพร่อง
อย่างไรบ้าง

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมเบื้องต้น

ความหมายที่ ๒

เป็นการตีความในความหมายโดยทั่วไปมักใช้คำว่า
วิพากษ์วิจารณ์ เช่น ผู้ชมมักวิพากษ์วิจารณ์ว่า
ภาพยนตร์เรื่องนี้ดำเนินเรื่องซ้ำทำให้ผู้ชมเบื่อ เป็นต้น

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์จากการอ่าน

๑. พิจารณารูปแบบการประพันธ์ ว่าเป็นวรรณกรรมประเภทใด เช่น บันเทิงคดีประเภท สารคดี นวนิยาย นิทาน เรื่องสั้น ตำราในสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์จากการอ่าน

๒. ศึกษาประวัติผู้แต่ง จุดมุ่งหมายในการแต่งและที่มาของเรื่อง การรู้จักผู้แต่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่แต่งชัดเจนยิ่งขึ้น การอ่านคำนำจะทำให้เข้าใจจุดประสงค์ในการแต่งและที่มาของเรื่อง

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์จากการอ่าน

๓. พิจารณาองค์ประกอบของเรื่อง ว่าสอดคล้อง
เหมาะสมกันหรือขัดแย้งกัน เช่นการวิเคราะห์ร้อยแก้ว
ประเภทบันเทิงคดี ต้องวิเคราะห์โครงเรื่อง ตัวละคร
ฉาก การดำเนินเรื่องปมขัดแย้ง ตลอดจนวิเคราะห์
ถึงการแสดงความคิดเห็นความสอดคล้องสมเหตุสมผล

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์จากการอ่าน

๔. พิจารณาเนื้อหา การนำเสนอและพฤติกรรม
ของตัวละคร ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่
สะท้อนภาพชีวิต สะท้อนสภาพสังคมในสมัยที่แต่ง
อย่างไร

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์จากการอ่าน

๕. พิจารณาแก่นเรื่อง ว่าผู้แต่งตั้งใจที่จะสื่อเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร ผู้แต่งแสดงความคิดเห็น รสนิยม และค่านิยมอย่างไร

หลักการวิเคราะห์วิจารณ์จากการอ่าน

๒. การวิจารณ์ สรุปด้วยความคิดเห็นของผู้วิจารณ์เอง โดยยกข้อดีให้เห็นก่อนว่าดีอย่างไร แล้วจึงยกข้อบกพร่องว่าบกพร่องอย่างไร จะแก้ไขอย่างไร การวิจารณ์ควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ เป็นธรรม มีใจเป็นกลาง ไม่มีอคติ

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต

ณ ลานใต้ต้นจามจุรีที่แผ่กิ่งก้านสาขาให้ร่มเงาจนทำให้ใต้ต้นกลายเป็นที่พักผ่อนแสนสบายของเด็ก ๆ ที่โต๊ะตัวหนึ่งมีเด็กหญิง ๓ คน วาสนา พิมพ์พิมล และวันทนีย์ กำลังนั่งปรึกษากันถึงงานที่เพิ่งได้รับคำสั่งมาจากครูสอนภาษาไทยให้เขียนคำขวัญเพื่อส่งเข้าประกวดที่สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“เราคิดไม่ออกเลยว่าจะเขียนคำขวัญว่าอะไรดี จึงจะได้รางวัล” พิมพ์พิมลเอ่ยขึ้น

“เราก็คิดไม่ออก เราไม่ชอบการประกวดเลย โดยเฉพาะตอนนี้ รู้สึกว่ามีการประกวดบ่อยมาก คุณครูของพวกเราก็คงลำบากใจเหมือนกัน” วันทนีย์ออกความเห็น

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

วาสนาแย้งขึ้นว่า “ก็ครูอยากให้เราได้รางวัลอย่างไรเล่า”

“เซอะ! เราไม่อยากได้รางวัลเลย” วันทนีย์พูดขึ้น

“ที่จริงครูก็คงไม่นึกถึงรางวัลเท่าไรหรอก คงอยากฝึกเรา
คิดสร้างคำขวัญ ให้เรารู้จักคำขวัญมากกว่า” วาสนาอธิบายต่อ

“แน่ะ เจ้าเด็กแนว เด็กเกเรียน เดินมาโน่น ชวนมาขยับรอยหยัก
สมองหน่อยซิ” พิมพ์พิมพ์ลพยกหน้าไปทางที่เด็กชาย ๒ คนกำลังเดินมา

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“เออ เจ๋ง!” วันทนีเห็นด้วย จึงกวักมือเรียกเดชา กับสิทธิศักดิ์ ซึ่งเดินมาพอดี

“อย่างไร เพื่อน เรียกหาหวานใจหรือจ๊ะ” เดชา เริ่มกระเซ้าเพื่อนสาว

“อ๊วก ใครให้นายเป็นหวานใจ พูดยดี ๆ นะ เต๋ยวโดน...”
พิมพ์พิมพ์ ไม่ยอมอ่อนข้อให้เพื่อนชาย

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“นี่พูดกันดี ๆ อย่าแซว มาช่วยกันคิดอะไรดี ๆ ดีกว่า”

วาสนา ตัดบท

“จะให้เราทำอะไรหรือ” สิทธิศักดิ์ถามหลังจากที่นั่งลงแล้วดึงแขนเดชาให้นั่งลงข้าง ๆ ตน

“คืออย่างนี้...” วาสนา พูดอย่างเป็นงานเป็นการ

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“คืออย่างนี้...” วาสนาพูดอย่างเป็นงานเป็นการ “เรากำลังคุยกันเรื่องคำขวัญที่ครูดวงใจให้แต่งว่าจะแต่งอย่างไรกันดี นายคิดเก่ง ช่วยเราคิดบ้างซิ”

“อ้อ เรื่องนี้เอง” สิทธิศักดิ์ ยิ้มแสดงทำเป็นคนเก่ง “เราก็ลองนึกถึงคำขวัญของโรงเรียน หรือคำขวัญอื่น ๆ ที่เราเคยได้ยินมาซิ แล้วก็ลองเลียนแบบดู

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

ทั้ง ๕ คน ช่วยกันนึกถึงคำขวัญที่เคยได้ยินติดหูมา เช่น

โรงเรียนเราสร้างคนดี

ถิ่นนี้สร้างสุภาพบุรุษ

เราเป็นกุลสตรีศรีสยาม

ปัญญาเป็นแสงสว่างของชีวิต

การศึกษาสร้างคน สร้างงาน สร้างชีวิต

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

หนังสือคือประตูปสองทาง ให้ทางสว่างสร้างปัญญา
ก่อนพูด เราเป็นนายของคำพูด พูดแล้ว คำพูดเป็นนายเรา
นกลน้อยทำรังแต่พอตัว
ขั้บรดี มีน้ำใจ ภัยไม่มี
ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว
เด็ดดอกไม้ สะเทือนถึงดวงดาว

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

ชื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน

“ฟังๆ ดู ฉันทักจะคิดว่า คำขวัญนี่จะเป็นคำสอนให้เราทำดีนะ”
วันทนีย์ พุด

“แต่บางทีก็เหมือนคำโฆษณาอย่างใดอย่างนั้นเลย เช่น คำขวัญ
ประจำโรงเรียนบางโรงเรียน หรือคำขวัญประจำจังหวัดทุกจังหวัด
ที่บอกว่าจังหวัดนั้นมีอะไรสำคัญบ้าง คล้ายชวนให้ไปเที่ยววะ”
วาสนา เสริม

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“แต่บางทีก็เป็นคำยกย่องเทิดทูนบุคคล
อย่างคำขวัญวันครู คำขวัญวันเด็ก หรือเป็นคำเตือนใจ
แบบที่เรียกว่า คติพจน์ ก็มี” เดชา พุดชิ้นบ้าง

“ที่พูดลอย ๆ ไม่โฆษณา กล่าวเพื่อเตือนใจตนก็มีนะ
อย่างเช่น มือสะอาดชาติไม่ล่ม” วันทนีย์ เสริม

“คำขวัญเป็นกลอนหรือกาพย์ได้ไหม” พิมพ์พิมล ถาม

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“ไม่ได้หรอก กลอนก็กลอน กาพย์ก็กาพย์ คำขวัญต้องไม่ใช่
คำประพันธ์ร้อยกรอง สิ” สิทธิศักดิ์ ยืนยัน

“เราคิดว่า คำขวัญน่าจะเป็นคำพูดอะไรก็ได้ สั้น ๆ ฟังแล้ว
ต้องบอกได้ว่ามีเนื้อหาสาระหรือมีประเด็นว่าอะไร” วาสนา กล่าว

“น้ำชุ่นอยู่ใน น้ำใสอยู่นอก” พิมพ์พิมล พูดอ่อย ๆ เมื่อนึกถึง
คำที่แม่พูดให้เธอฟังบ่อย ๆ

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“ผิดแล้ว พิมพ์” เดชา แย้ง “นั่นมันสุภาชิต ไม่ใช่คำขวัญ
สักหน่อย”

“อ้าว! แล้วสุภาชิตกับคำขวัญต่างกันอย่างไรล่ะ เราชักจะ
งงแล้ว” พิมพ์พิมล สารภาพ

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“คำลักษณะนี้ บางก็เรียกว่า คำขวัญ บางทีก็เป็นคติพจน์ เป็นคติเตือนใจ หรือเป็นสำนวน เป็นสุภาษิต เป็นคำคม ทำไมจึงมีตั้งหลายชื่ออย่างนี้” วันทนีย์ เอ่ยขึ้นบ้าง

“บางทีเราก็ก็นับสนว่าคำเหล่านี้เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร เช่น คำที่มีคนพูดทางวิทยุ ทางโทรทัศน์ เขาบอกว่าเป็นคำขวัญ บางทีเราก็นึกว่าน่าจะเป็นคำคม บางทีก็น่าจะเรียกว่า สำนวน”

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

“เออ แล้วคำพังเพยอีกละ ต่างกับคำขวัญอย่างไร” วันทนีย์
หันไปทางสิทธิศักดิ์ แล้วถามว่า “สิทธิ์ ตัวแยกออกไหม”

“โอ๊ย งูจิ งูจิ ปัญหาโลกแตกอย่างนี้ไปถามครูกันดีกว่า
เปลอ ๆ ถ้าครูลืม เราก็อาจจะไม่ต้องส่งการบ้านก็ได้ สบายไป
แปดอย่าง ดีไหมเพื่อน” เตชา ชิงสรูป

บทอ่านเรื่อง คำขวัญโน้มน้ำจิต (ต่อ)

พอตีมีเสียงออกดเป็นสัญญาณให้นักเรียนเข้าเรียนภาคบ่าย
เด็กทั้ง ๕ คน จึงรีบเก็บข้าวของแล้วเดินไปเข้าห้องเรียน

นักเรียนทำกิจกรรม